

Verksamhetsrapport 2021

- omfattar perioden 2021-01-01 – 09-30

Inledning

Verksamhetsrapporten återspeglar förbundets verksamhet i kortform under årets nio första månader, vid årsskiftet kommer den att kompletteras och göras om till en verksamhetsberättelse för hela 2021.

SULF:s prioriterade områden

Vid kongressen 2018 fastställdes tre prioriterade områden för innevarande kongressperiod. Här nedan redovisas översiktligt den verksamhet som genomförts inom respektive område under 2021.

Kritisk kraft i samhället

I rapporten *Vart tar pengarna vägen?* finns ett avsnitt om betydelsen av att ha långsiktiga villkor för att kunna vara en fri och oberoende kraft.

Ledaren i *Universitetsläraren* 1/21 och 2/21 belyste problematiken. Den akademiska friheten får ett ökat skydd i lag men genom fördelningen av forskningsanslag undergrävs den. Utan lön, ingen akademisk frihet.

I början av februari lyfte SULF fram att regeringen har i Forskningspropositionen visat att de inte har för avsikt att göra något åt problemet med obalansen mellan basanslag och externa medel. Det är illavarslande för den akademiska friheten.

Den 29 mars skrev SULF:s ordförande en debattartikel på temat. Akademisk frihet kräver tre saker: Ett starkt lagskydd, trygga anställningar och en god arbetsmiljö.

I *Universitetsläraren* 28/9 publicerades en kritisk intervju med SULF:s chefsutredare med titeln SULF om budgeten: "Regeringen är inte hederlig". Intervjun gjordes med anledning av budgetpropositionen och belyste problematiken med att regeringen säger en sak och gör en annan när det gäller fördelning av basanslag för forskning och utbildning på forskarnivå.

Professionens autonomi

Rapporten *Vart tar pengarna vägen* som släpptes 6 maj visar tydligt att nuvarande resurstilldelningssystem inte stödjer akademisk frihet, långsiktig planering och hög kvalitet. Rapporten uppmärksammades både för detta och för att den visade skillnaderna mellan hur olika grupper av lärosäten fördelar resurserna.

Frågan om hur den professionella autonomin undermineras aktualiserades också i rapporten *I skuggan av osäkerheten* som släpptes 27 maj.

Den 27 april arrangerade SULF tillsammans med SUHF och Vetenskapsrådet webinarier *Öppen tillgång till forskningsdata – utmaningar och möjligheter*.

Anställningsvillkor och arbetsmiljö

2021 har liksom föregående år har präglats av pandemin och SULF:s medlemmars arbetsvillkor under tiden som högskolorna har bedrivit distansundervisning.

Under året har diskussionerna både internt och externt på arbetsmarknaden kommit att handla om det nya LAS-förslaget och hur det kommer att påverka den statliga sektorn.

Vidare har SULF tagit fram en undersökning som belyser medlemmarnas åsikter om lönebildningsmodellen och lönesättande samtal.

Förhandlingar har förts om ett nytt post-dock avtal, ett avtal som förhoppningsvis blir färdigt under hösten 2021. SULF har också aktivt bidragit till arbetet om framtidens RALS-T inom Saco-S och har spelat in det som kommit fram i rapporten om lönebildningsmodellen.

Handelshögskolan blev medlemmar i Arbetsgivaralliansen 1 juli 2021 vilket innebär att de flesta privata högskolor och många forskningsinstitut tillhör Arbetsgivaralliansen och går under deras högskoleavtal.

Inom ramen för Akademikeralliansen har förhandlingar om en principöverenskommelse avseende avsättningar för pensioner inom avtalsområdet förts under hösten. Samtidigt pågår även diskussioner om nytt omställningsavtal för området.

På förbundets hemsida har nytt material om arbetsmiljö publicerats. Materialet omfattar grundläggande information om arbetsmiljö och det systematiska arbetsmiljöarbetet där materialet om systematiskt arbetsmiljöarbete också vänder sig till chefskollektivet.

Utifrån fokusgruppens arbete om arbetsmiljö har tre dokument om "Verktyg för bättre arbetsmiljö" samt länkar till arbetsmiljömaterial hos andra aktörer som avser speciella arbetsmiljöfrågor med anledning av Covid-19 publicerats på hemsidan.

Förbundsstyrelsen tillsatte en fokusgrupp för lärares arbetstid. Uppdraget var att beskriva behov, förutsättningar och principer för arbetstidsreglering för universitetslärare och forskare. Fokusgruppens arbete rapporterades till förbundsstyrelsen i september 2021. Under september har även en rapport skrivits med utgångspunkt i den arbetstidsenkät som SULF gjorde under våren. Rapporten kommer att släppas i början av oktober i samband med en paneldebatt där bland annat rektorer och politiker kommer att delta.

Övrig verksamhet

SULF:s lokala arbete inkl. lokalföreningar

Det lokala arbetet under 2021 präglades av de restriktioner Covid-19 satte på verksamheten. Föreningarnas innovationsvilja har dock varit stor och medlemsvårdande föreläsningar, seminarier och möten flyttades från det fysiska till det digitala rummet.

Under våren 2021 genomfördes också en motions- och propositionsdialog inför den kommande kongressen. Motions- och propositionsdialogen innebar att föreningar, delföreningar, doktorandföreningen och förbundsstyrelsen erbjöds möjlighet att

efterfråga återkoppling på utkast till propositioner och motioner men också i möjligheten att lämna återkoppling på desamma.

24 motionsutkast från sju föreningar ingick tillsammans med förbundsstyrelsens fyra propositionsutkast i dialogen. Motioner och propositioner diskuterades vid fyra digitala möten. Förbundsstyrelsen gav tips och råd som återkoppling på samtliga inkomna motionsutkast och fick synpunkter och förbättringsförslag på förbundsstyrelsens propositionsutkast från alla deltagande lokalföreningar.

Fackliga utbildningar

Under perioden har våra utbildningar varit i digital form på grund av rådande läge. Av våra fackliga grundutbildningar har vi genomfört steg 2 och steg 4 under våren. Steg 2 är en introduktion till uppdraget som förtroendevald. På steg 4, som är den sista delen i våra utbildningar, går vi igenom den individuella arbetsrätten så som diskriminering och uppsägningar.

Två avtalskonferenser, en i januari med fokus på arbetstid och arbetstidsavtal, samt en i september med fokus på löneprocessen men också andra aktuella frågor inom ramen för Saco-S har genomförts under perioden.

En temakurs om kollektivavtalet och en om det svåra samtalet har genomförts. På kursen om kollektivavtalet gick kursledarna igenom kollektivavtalets värde och dess historia med utgångspunkt i den svenska modellen. Sedan gick de närmare in på de centrala avtalen och hur de hänger ihop. Den andra temakursen var på ämnet det svåra samtalet och ger deltagarna kunskaper om beteenden hos människor under press och i kris.

Digitala seminarier

Fram till den 30 september har cirka 32 digitala seminarier genomförts, det är exklusive de lokala SULF-föreningarnas digitala årsmöten. Tack vare det så har vi nått ett stort antal medlemmar, potentiella medlemmar och personer intresserade av frågor som rör högskola och universitet. Seminarierna har varit en blandning av SULF-financier, lokalt anordnade seminarier och fika med facket samt centralt anordnade träffar.

Några av de ämnen som tagits upp på de lokala träffarna är doktoranders rättigheter och skyldigheter, upphovsrätt samt pension.

De centrala seminarierna har bland annat handlat om de rapporter vi släppt eller samarbetat kring, förändringarna i utlänningslagen samt a-kassa och inkomstförsäkring som lyftes i våra SULF-financier.

Universitetsläraren

Tidningen Universitetsläraren har under perioden 1 januari–30 september 2021 kommit ut med fem tryckta nummer och tolv digitala nyhetsbrev på svenska. Under våren lanserades även ett nyhetsbrev på engelska som under perioden kommit ut med sex nummer.

Rekrytering

SULF har 21 905 medlemmar (30 september 2021). Det är det högsta medlemsantalet i SULF:s historia. Sedan årsskiftet har förbundet fått 1285 nya medlemmar. Det är ca 40 fler än under samma period 2020. Under perioden har 1071 medlemmar lämnat förbundet vilket är ca 80 fler än samma period året innan. Den vanligaste orsaken till att medlemmar lämnar förbundet att man fått arbete utanför högskolesektorn.

I mars och september genomfördes två fristående fortsättningar på det under hösten 2020 genomförda inspirationsseminariet kring rekrytering, vilka var en beställning av kongressen 2018.

Opinionsbildning

Riksdagen beslutade i somras om förändringar i migrationslagen. Fokus för debatten har helt legat på asylinvandringen men det nya regelverket slår hårt mot andra grupper, som till exempel doktorander och forskare. Det här har skapat oro bland tillresta doktorander och forskare.

SULF har arbetat intensivt med frågan. I det här arbetet har även SULF:s doktorandförening varit mycket aktiva och pådrivande. Debattartiklar (se ovan), ett välbesökt seminarium, FAQ på sulf.se om vad som gäller. Tillsammans med några andra aktörer är SULF initiativtagare till en namninsamling som ska överlämnas till ansvariga politiker. Förbundet har träffat politiker. För att påverka politiker har SULF även skapat en möjlighet att för den som vill, skicka ett mejl till politiker. Frågan har aktualiserats i riksmédias nyhetsrapportering vid flera tillfällen vilket ska ses som en framgång för SULF och doktorandföreningen.

En viktig del i SULF:s påverkansarbete är våra rapporter. SULF har hittills publicerat tre rapporter:

1. *I skuggan av osäkerheten: om externfinansiering, osäkra anställningar och arbetsmiljö på universitet och högskolor.* Ett digitalt seminarium arrangerades i anslutning till rapportsläppet.

I samband med lansering av rapporten skickades ett pressmeddelande ut.

Rapporterna har haft ett för förbundet relativt stort medialt genomslag. Den fick mycket bra genomslag på både på webb och på Twitter. En tweet om rapporten där högskolan liknas vid en gig-ekonomi har visats 19 429 gånger.

2. *Vart tar pengarna vägen?* (Se ovan för mer information)

3. *Osäkert läge – en verklighet för juniora forskare i Sverige* (tillsammans med National Junior Faculty). Ett digitalt seminarium arrangerades med utgångspunkt från rapporten.

SULF har totalt förekommit i medierna vid 39 tillfällen under perioden. I dessa ingår elva debattartiklar och repliker. Övriga tillfällen är omnämmanden.

- *Tiden för doktoranderna håller på att rinna ut*, 4/1, Corren
- *Har du koll på din upphovsrätt?*, 16/3, Manus (Läromedelsförfattarnas tidning)
- *Hyfsa debatten om den akademiska friheten!*, 29/3, UNT
- *Nya migrationskrav skapar kompetensflykt*, 6/4, SvD
- *Så kan lärosäten arbeta mot kränkning*, replik, 11/4, UNT
- *Studenter måste ges förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden*, 11/6 Altinget

- *Öka basanslagen för att stärka lärosätesautonomi och akademisk frihet*, 17/6, Curie
- *Osäkra anställningar sänker forskningen*, 2/7, SvD
- *Sweden's new migration act will damage our research and send international talent elsewhere*, 20/8, The Local
- *Nya migrationsregler kan orsaka forskarflykt*, 24/8, SvD
- *Skandal att regeringen skickar forskarutbildade ut ur landet*, 28/9, Altinget

SULF:s internationella arbete

SULF har under perioden deltagit i följande digitala möten:

- ETUCE: Higher Education and Research Standing Committee
- ETUCE special conference 2021
- ETUCE Copyright Rules for the Education Sector
- EI: Online Further and Higher Education and Research Conference
- EU:s informella arbetsgrupp för högre utbildning
- EU:s sociala dialogmöte om forskning och högre utbildning
- EU: Kvalitetssäkring för European Universities
- Bolognaprocessen arbetsgrupp Microbol om micro credentials
- Bolognaprocessen tematiska arbetsgrupp om kvalitetssäkring
- OECD/Regeringskansliet: HEInnovate arbetsgrupp för utvärdering Sverige
- OECD: Higher Education during Covid-19. What lessons can we draw?

SULF:s remissvar

SULF:s har svarat på fyra remisser under perioden. Se www.sulf.se för hela svaren.

Ett förbättrat system för arbetskraftsinvandring, SOU 2021:15

Reglerna för arbetskraftsinvandring är inte alltid anpassade till forskande och undervisande personal. I svaret på utredningen betonade vi värdet av tillresta forskare och menade att man måste anpassa lagstiftningen för att göra Sverige attraktivt. Vi drev bland annat frågan om att det ska bli lättare att få nytt uppehållstillstånd utan att behöva lämna landet. Vi menade också att ett krav på försörjning för permanent uppehållstillstånd måste kombineras med ett förbud mot stipendier.

En gemensam utbildning inom statsförvaltningen, (SOU 2020:40)

Utredningen föreslår att några lärosäten ska få i uppdrag att ge alla statligt anställda en obligatorisk utbildning. Även om vi är positiva till utbildning om värdegrunden och styrande regelverk avstyrker vi utredningens förslag. Vi betonade att myndigheterna är mycket olika, och att olika grupper har vitt skilda arbetsuppgifter och därmed olika behov. Vi betonar att det måste vara varje myndighet själv som beslutar vad en utbildning ska innehålla och vilka som ska gå på den.

En reformerad arbetsrätt - för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden, (Ds 2021:17 Arbetsmarknadsdepartementet)

En övergripande synpunkt är att SULF inte anser att utredaren tillräckligt har utrett konsekvenserna för den statliga sektorn i allmänhet och för högskolan i synnerhet och detta därför är en fråga som särskilt behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Omställningsstudiestöd - för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden (Ds 2021:18, Utbildningsdepartementet)

Det nya parallella studiestödssystemet innebär stora förbättringar av studieekonomin för vuxna som är etablerade på arbetsmarknaden. För många vuxna kommer det bli privatekonomiskt möjligt att satsa på ytterligare studier under yrkeslivet. Behoven av

vidareutbildning är stora inom flera akademiska yrkesgrupper och behoven kan snabbt öka. Flera yrkesgrupper påverkas av den pågående automatiseringen och digitaliseringen av jobben som framöver kan medföra ökade behov av såväl kortare som längre utbildningar. Därför är det viktigt att det nya studiestödet får en budget som svarar upp mot den efterfrågan som uppstår.

Vid sidan av formella remisser har SULF fått en förfrågan från UKÄ om förbundets erfarenheter av och synpunkter på förhållanden för skuggdoktorander och rättssäkerhet vid antagning till forskarutbildning. I vårt svar lyfte vi hur finansiering påverkar anställningsformerna, att det behövs större transparens i antagningsprocesserna och att det är viktigt att lärosätena tar ett större ansvar för efterlevnaden av regelverket.